

фесійного та державного контролю за ходом іспитів та процесу зарахування студентів у вузи; гарантій прав екзаменаторів (проти будь-якого протиправного тиску), в тому числі їх права на розумну суб'єктивність; протидії проявам нечесності з боку абітурієнтів; чіткості критеріїв встановлення пільг для певних категорій абітурієнтів; можливості вузів враховувати особистість абітурієнта, а не лише результати письмових тестів тощо.

5. На нинішньому етапі розвитку України в її загальнонаціональній системі вищої освіти доцільно застосовувати як елементи "етатизованої", так і "корпоративної" моделі, очевидно, поки що з переважанням елементів першої з них, але за умови здійснення серйозних реформ у державному механізмі.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРОФОРІЄНТАЦІЇ У ВИЩІЙ ОСВІТІ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ, НІМЕЧЧИНИ ТА ФРАНЦІЇ

М. Івашов

*Київ, Інститут
системних досліджень*

Вивчення публікацій провідних дослідників соціально-економічних, організаційних та методичних проблем вищої освіти в цих країнах дає підставу акцентувати увагу на таких питаннях: профорієнтації, проектування цілей та уточнення політики держави у вищій освіті, формування нових освітніх структур за рахунок "третього сектору" економіки.

У Великобританії нині створена досить гнучка система вищої освіти, яка знаходить систематичну та виважену підтримку з боку уряду. У континентальній Європі міцний державний контроль не тільки за освітніми закладами в цілому, але й за навчальними планами, структурою курсів тощо. Це викликане саме економічними потребами: зростання попиту на професійно орієнтовану підготовку працівників різних рівнів та видів, зокрема, неспроможністю лише силами університетів готувати працівників з вищою освітою.

Цілі та уточнення державної політики в галузі вищої освіти

Великобританії знаходять висвітлення у розробках уряду, що періодично оновлюються та оприлюднюються у спеціальному виданні "Біла книга". Аналіз згаданого видання за 1966, 1987, 1991 роки свідчить, що держава відслідковує ступінь досягнення цілей щодо вдосконалення вимог до студентів та змісту освіти як з боку самого уряду, так і різноманітних рад. Зокрема, досить рельєфно відображається профорієнтаційна компетенція, котра націлюється на контроль за студентами та навчальними курсами (кваліфікаційний та психофізіологічний) під кутом зору їх професійної релевантності соціально-економічним реаліям країни. Саме профорієнтаційні проблеми змусили британський уряд вже поставити питання про створення об'єднаної системи вищої освіти, надання політехнічним коледжам статусу університетів і права присудження академічних ступенів та формування нових органів щодо розподілу суспільних фондів для новоствореної єдиної системи вищої освіти.

Німеччина зараз переживає процес інтеграції системи вищої освіти "Захід - Схід". Експерти стверджують, що він пройде досить безболісно, шляхом виваженої адаптації до західних структур та ідеалів. Але, оскільки Східна Німеччина завжди мала багато сильнішу профорієнтацію саме у вищій освіті, - можливі два шляхи: автономного розвитку Східної Німеччини щодо збереження високоефективної профорієнтації у вищій освіті або ж профорієнтаційний досвід Східних земель, їх висококонцентровані навчальні плани відчутно впливатимуть і на західнонімецькі вищі навчальні заклади. Реалізується виважений підхід: збережений функціональний розподіл науково-орієнтованої підготовки в університетах та практичної профпідготовки (хоч і заснованої на достатніх науково-теоретичних знаннях, навичках, вміннях) у вищих професійних школах.

Франція, в особі свого міністерства освіти, вважає на найближчі роки чи не найважливішим завданням посилення профорієнтації, інтеграцію вищої освіти з національною економікою та міжнародним співтовариством.